

ECCA, UNA TECNOLOGIA EDUCATIVA ESPANYOLA AMB PROJECCIÓ I RECONeixEMENT INTERNACIONAL, IMPLANTADA A MALLORCA

per JOAN TORRENS

ELS SEUS INICIS

ECCA, com a institució educativa va néixer a les Illes Canàries l'any 1963 com a conseqüència de la llicència d'una emissora, que neix, com el seu nom indica: Emisora Cultural Canària (Radio ECCA) amb intencions directament educatives. La característica més peculiar d'aquesta emissora és la seva completa dedicació a la docència sense cap mena de publicitat comercial.

Per a la realització de la seva missió docent, Ràdio ECCA va necessitar des de els primers moments la col·laboració de professors especialitzats. Els primers mestres que hi feren feina, foren cedits per la "Campanya Nacional de Alfabetització de Adults". Aquells primers mestres, feren les primeres experiències educatives dins el camp radiofònic espanyol i determinaren les característiques educatives del sistema docent, que des de llavors s'ha seguit.

LA TECNOLOGIA EDUCATIVA ECCA

El sistema educatiu del Centre ECCA no empra només la ràdio. La metodologia ECCA harmonitza les característiques d'una educació a distància amb l'educació presencial, d'una manera flexible i tenint sempre en compte les necessitats de l'alumne adult: temps disponible, edat, posició socio-laboral, etc...

El sistema ECCA és tridimensional, és a dir conjuga la labor dels elements:

- Esquema de classe.
- Classe radiofònica.
- Centre d'Orientació.

Aquest conjunt d'elements forma la base del Sistema d'Ensenyança que ens ocupa.

Esquema, o material didàctic imprès sobre el qual se recolza qualsevol classe ECCA. L'esquema de classe és emprat simultàniament pel professor que explica per la ràdio i l'alumne que segueix la classe des de casa seva. Aquest esquema està confeccionat per l'equip pedagògic del Centre ECCA i imprimit pel taller de reprografia d'ECCA. La seva missió és servir de fitxa de treball i de pissarra. L'alumne va omplint aquest esquema mentre escolta la classe per la ràdio i amb això aconsegueix una atenció constant i una intensa activitat. Serveix també com a vincle, còdi de llenguatge comú entre professor-alumne, impossibilitant així la possible fredor que qualsevol ensenyança a distància sempre té el risc de sofrir. El conjunt de tots aquests esquemes serà el llibre de text de l'alumne. A la part posterior, l'esquema duu exercicis que l'alumne ha de fer una vegada ha finalitzat la classe radiofònica i que constitueixen una activitat de reforç i d'avaluació. Totes aquestes fun-

cions fan de l'esquema un element típicament polivalent. Queda clar que, sense l'esquema no se pot ni entendre ni seguir una classe radiofònica ECCA.

La classe radiofònica és el segon dels elements del sistema ECCA. La classe ECCA és una explicació del contingut de l'esquema. L'alumne escolta la classe, no assegut a una butaca com quan veu la TV o quan escolta normalment la ràdio, està assegut davant una taula de feina amb un llapis a la mà i duent a terme les instruccions dels seus professors. La classe ECCA és eminentment activa tant a nivell físic com mental. La classe ECCA és també molt personalitzada: els professors a pesar d'adreçar-se a mils d'alumnes parlen sempre com si només n'hi hagués un tot sol, podent així usar els recursos intimistes que té la ràdio. Aquesta classe ha de fomentar l'interès pel tema, explicar clarament el seu contingut i com tota classe, deixar el camí preparat per a l'estudi personal de l'alumne. Dins la seva preparació se tenen en compte la programació d'objectius específics, els centres d'interès, l'activitat física i mental, la utilització dels recursos del medi audio, etc..., de tal forma que s'assegura una gran eficàcia didàctica i pedagògica. Els professors que graven la classe no tenen un guió prèviament escrit, el que fan és preparar conjuntament la classe i després gravar amb improvisació com fa qualsevol professor dins la seva aula, davant un grup d'alumnes.

El Centre d'Orientació amb el professor orientador. Si el procés docent acabàs amb l'escolta de classe, el sistema ECCA seria relati-

vament de fàcil muntatge i difícilment hauria obtingut l'alt nivell de rentabilitat pedagògica que aconsegueix. La complicació i riquesa del sistema ve donada pel contacte personal que tots els alumnes han de tenir cada setmana amb el seu professor. Els alumnes ECCA estan sempre vinculats a un Centre d'Orientació fix, normalment establert devora el seu lloc de residència. El professor orientador és el que totes les setmanes l'espera en el centre. L'activitat del professor és variada i intensa: entregar el joc d'esquemes per poder seguir les classes de la pròxima setmana, recollir exercicis, redaccions i per a corregir, orientar pedagògicament l'alumne i resoldre tots els problemes i dificultats que hagin pogut sorgir durant la setmana, aclarir els coneixements més importants, realitzar avaluacions en presència i sobretot esser l'element motivador i estimulador de l'alumne. La reunió setmanal en grups aporta al sistema ECCA immenses possibilitats. El professor orientador, possibilita la retroalimentació del Sistema, informant totes les setmanes al grup de professors de l'emissora sobre la marxa dels alumnes i així els professors que graven saben del seguiment general de tothom.

PROJECCIÓ INTERNACIONAL DEL SISTEMA D'ENSENYANÇA ECCA

El Sistema ECCA dins Amèrica Llatina

Dins el volum "La radio escolar en Europa. Experiencias y Tendencias para el crecimiento de América Latina" (Radio Nacional de España, Madrid 1981, 198 pàgines) té un capítol dedicat a l'Educació Radiofònica dins Amèrica Llatina. Aquest Capítol està redactat per Silvia S. Pereda, Directora de INCUPO i durant molts d'anys Presidenta d'ALER.

Quan descriu les característiques de l'educació per ràdio dins Amèrica Llatina diu que existeixen dos "models bàsics" que han inspirat les restants experiències diversificades:

1. El d'Educació Fonamental Integral (E. F. I.) posat en marxa per ACPO de Colòmbia i implantat per altres moltes institucions.

2. *El model ECCA, nat a les Illes Canàries i adaptat dins Llatinoamèrica per diverses institucions.*

Segons aquest testimoni tan autoritzat i reconegut, el Sistema ECCA és la gran variant respecte a la forma d'ensenyar que Ràdio Sutatenza (Colòmbia) havia introduït dins nombrosos països d'Amèrica Llatina.

Avui per avui són deu els països d'Amèrica Llatina dins els quals s'imparteix ensenyança amb el sistema ECCA, model que ha estat adaptat per varies de les seves institucions educatives.

Aquets països són:

Veneçuela, República Dominicana, Equador, Llatí, Costa Rica, Bolívia, Guatemala, Colòmbia, Mèxic i Uruguai.

Cal dir que el darrer seminari convocat per ALER (Asociación Latinoamericana de Educacion por Radio), a Porto Alegre (Brasil) 19-24 Juliol 82, que va tractar sobre "Análisis de los Sistemas de Educación Radiofónica" i al qual assistiren 31 persones representants de 31 IER, de 13 països diferents, 6 tècnics externs, un dels quals va ésser D. Arturo Matute de l'UNESCO i alguns convidats, destaca com únic espanyol present al seminari, la figura del Director de Ràdio ECCA Sr. Luis Espina.

Recentment, Gener 83, Ràdio ECCA ha estat admesa com a membre, amb veu i vot a l'oficina Europea d'Educació d'Adults. Aquest organisme és el representant dins Europa de l'International Council of Adult Education (INCAE). La Secretaria Executiva d'aquest organisme internacional té la seva seu Oficial a Toronto, Canadà.

Del 25 al 28 d'Octubre de 1982, l'INCAE va organitzar la Conferència de París a la qual assistiren 600 persones procedents de 100 països. Dita conferència va oferir una àmplia i adequada representació de tot el material i coneixements que actualment se treballen dins tots els països del món, en educació d'adults. Espanya dissortadament no hi va estar oficialment representada, però hi assistí com a convidat, el Director de Ràdio ECCA.

Entre altres moltes missions d'estudi rebudes per Ràdio ECCA d'organismes internacionals a la seva seu central a Las Palmas, cal esmentar: la UNESCO, el Consell d'Europa i l'Open University.

Cal reflectir també que el Sistema ECCA fou elegit, juntament amb altres set institucions

europèes dedicades a l'Educació d'adults, per ésser inclòs dins un extens treball fou editat dins el volum "Using the media for Adult basic Education" Antony Wayer-Waiten Harry, Edt. Wroon (London) el qual dedica un capítol sencer al Sistema ECCA.

Dins el nostre país, el Sistema d'Ensenyança ECCA, comença a ésser conegut i valorat, essent tema d'estudi a qualque Facultat de Pedagogia i Escola de Professorat d'EGB. Ha estat el tema d'una tesi doctoral a la Universitat de València, a càrrec de M.ª Teresa Fontán i també d'unes deu tesines.

RADIO ECCA A PALMA DE MALLORCA

El Centre ECCA de Palma de Mallorca ve desenvolupant la seva activitat dins el camp de l'Educació d'Adults a Mallorca i Eivissa des de fa cinc anys. Durant aquets cinc anys s'ha passat de 420 alumnes i dos cursos en antena el 1978, a 1.317 alumnes i vuit cursos en antena en el present curs escolar 1982-83.

Cal fer notar que dins el Centre ECCA de Palma de Mallorca, al marge del programa acadèmic que s'imparteix d'acord amb la metodologia exposada en el punt "Tecnologia educativa", com a objectiu general existeix la programació d'un extens calendari d'activitats extraacadèmiques paral·leles a les classes i dins les quals participa activament l'alumne, perquè se considera que la formació integral de l'adult inclou molts d'altres aspectes que els estrictament acadèmics.

El principal objectiu que té el Centre ECCA de Palma de Mallorca és poder comptar dins un futur pròxim amb una emissora pròpia que se destinaria exclusivament a l'educació i especialment a potenciar la nostra cultura.

És un fet, que el Centre ECCA de Palma de Mallorca, està preocupat fonamentalment per la revivificació de la nostra identitat com a poble, prova d'això és el treball realitzat en l'elaboració de dos cursos de Català i un curs de Cultura de les Balears que s'estan emetent en l'actualitat.

Seria injust acabar aquest article, sense fer una menció especial a Ràdio Popular de Mallorca, la qual ha aollit al Centre ECCA de Palma de Mallorca donant la possibilitat d'arribar a través de les seves ones a tota la geografia de Mallorca.